

Empowerment van Kwetsbare Jongeren

Vaktherapie in het jongerenwerk werkt!

Onderzoek van het lectoraat Kennisontwikkeling Vaktherapieën.

Dit onderzoek gaat over netwerken van kwetsbare jongeren met jongerenwerkers en vaktherapeuten. In deze interdisciplinaire netwerken werden interventies ontwikkeld ter versterking van beschermende factoren van jongeren en hun leefomgeving. Deze dragen bij aan preventie van overlastgevend en delinquent gedrag en zijn een effectief instrument bij de empowerment van deze jongeren.

Info

Wanneer

Het project liep van maart 2011 tot juni 2013

Wie onderzoekt

Lectoraat Kennisontwikkeling Vaktherapieën (KenVak)

Programmaleider

Tineke Schoot PhD

Projectleiders

Elsa van den Broek MDTh

Peter Daemen

Ina van Keulen MDMTh

Nanon Jansen MDMTh

Gemmy Willemars MATH, SRATH

Lector

Susan van Hooren PhD

Samenwerking met

Traject, SJSJ, Herlaarhof, Hogeschool Utrecht, LWOO Eysenhegge, Impuls en vele anderen

Contact

Zuyd Hogeschool
Faculteit Gezondheidszorg
Lectoraat Kennisontwikkeling
Vaktherapieën

Nieuw Eyckholt 300
6419 DJ Heerlen
Postbus 550
6400 AN Heerlen

+31 (0)45 400 64 84
laurien.kok@zuyd.nl

Aanleiding

Kwetsbare jongeren hebben te maken met een stapeling aan problemen die hun ontwikkeling negatief kunnen beïnvloeden. Dit kan leiden tot probleemgedrag, overlastgevend gedrag en delinquentie. Beschermende factoren die hierbij een rol spelen, kunnen in de jongeren zelf liggen of in hun leefomgeving, zoals sociale betrokkenheid en veerkracht, of het hebben van dromen en ambities.

Jongerenwerk wordt ingezet om overlast van jongeren, voortijdig schoolverlaten en werkloosheid tegen te gaan en de veiligheid en leefbaarheid van wijken te bevorderen. De jongerenwerkers ervaren het als een knelpunt dat zij niet de benodigde adequate ondersteuning kunnen bieden bij psychosociale problemen, overlastgevend en delinquent gedrag. Vaktherapeuten beschikken wel over competenties om deze problemen te behandelen, maar zij zijn nauwelijks onderdeel van de ambulante setting van de Jeugdzorg. De transitie en transformatie in de Jeugdzorg biedt kansen tot innovatieve interdisciplinaire samenwerking.

Aanpak

De interventies bestaan uit een kortdurende serie bijeenkomsten met de jongeren, rondom de ontwikkeling en presentatie van een kunstzinnig product (beeldend, dans-beweging, drama, muziek). Dit biedt optimale gelegenheid om aan te sluiten bij de belevingswereld en behoeften van de jongeren. Het werken aan een kunstproduct werkt als een laagdrempelig, veilig, plezierig en motiverend aangrijpingspunt voor de ontwikkeling van jongeren. Het biedt mogelijkheden tot het opdoen van positieve ervaringen. Via talenten en kwaliteiten kan worden gewerkt aan doelen op psychosociaal gebied en aan de ontwikkeling van identiteit.

Interprofessionele samenwerking

De jongerenwerkers worden steeds meer geconfronteerd met psychosociale problemen van jongeren. Zij dragen met name bij aan het bereiken en verbinden van de (zorgmijdende) jongeren door hun vertrouwensrelatie en presentie. Vaktherapeuten dragen met name bij door hun methodische aanpak van de bijeenkomsten, door competenties op het gebied van psychosociale problematiek en door de inzet van het kunstproces als non-verbaal communicatiemiddel.

Wetenschappelijk onderzocht

De interventies zijn op zes Zuid-Limburgse plaatsen ontwikkeld, toegepast en geëvalueerd. De jongeren speelden hierbij een belangrijke rol. Uit evaluatieonderzoeken blijkt de methode veelbelovend als het gaat om de sociale ontwikkeling en de ontwikkeling van de eigen identiteit van de jongeren en als het gaat om de toegenomen participatie door de buurt. Ten opzichte van voor de interventie, ervaren de jongeren na afloop meer sterktes, minder problemen en een beter zelfbeeld. De ontwikkelde methodiek biedt ondersteuning aan de betrokken professionals en biedt antwoord op uitdagingen in de maatschappij, zoals overlastgevend en delinquent gedrag en de transitie van Jeugdzorg naar gemeenten. Het project krijgt vervolg in het onderwijs, in de praktijk en wordt gekoppeld aan nieuw onderzoek.

Betekenis voor de praktijk

De netwerken en de interventies zijn geëvalueerd en er is een inventarisatie gemaakt van belemmerende en bevorderende factoren t.a.v. de uitvoering van de interventies. Bevorderende factoren waren de open en betrokken samenwerkingsrelatie en dialoog tussen alle betrokkenen, het enthousiasme van de professionals, het werken naar een concreet product, de gelegenheid tot succeservaringen en participatie door de buurt. Belemmerende factoren waren de relatief grote noodzakelijke tijdsinvestering, discontinuïteit door vakanties en vrije dagen, het werken op projectbasis, de geografische afstand van de betrokken vaktherapeuten en de beperkte beschikbaarheid van een geschikte locatie. Alle interventies zijn beschreven en alle beïnvloedende factoren zijn verwerkt tot een leidraad voor het succesvol uitvoeren van dergelijke interventies door vaktherapeuten en jongerenwerkers met vergelijkbare doelgroepen en situaties (Do's en Dont's Vaktherapie in het Jongerenwerk). Voor meer informatie zie de website: kenvak.hszuyd.nl

